

Postřehy z Norska

14.7.2016-27.7.2016-Sandnes

Chtěla bych se s vámi podělit o své dojmy z Norska. Strávila jsem necelé 2 týdny u své dcery, která žije v Sandnes, v typickém norském domku z poloviny minulého století. Sandnes je město v jihozápadním Norsku v kraji Rogaland. Nachází se asi 12 kilometrů jižně od Stavangeru a tvoří s ním souměstí.

Název města pochází od zemědělské usedlosti Sandnæs z roku 1723, na jejímž místě bylo založeno. Statut města získalo v roce 1860 a městský znak v roce 1972. Na něm je zobrazena keramická nádoba symbolizující hrncířskou produkci, která byla jedním z hlavních lokálních produktů od konce 18. století.

Stavanger (127 000 obyv.) je čtvrté největší norské město na jihozápadě země na pobřeží Severního moře a správním městem kraje Rogaland. Je centrem třetí největší norské metropolitní oblasti.

Do Norska, které není v EU, ale je v Schengenském prostoru se dá jet pouze s OP. Platí se tam korunami a ceny v obchodech jsou nepatrně vyšší než u nás. Háček je ovšem v tom, že za norskou korunu (NOK) dáme skoro koruny české tři. Supermarkety jsou v každém městě či městečku, k těm levnějším patří REMA 1000 a Kiwi. Otevřeno mají obvykle od 8 či 9 hodin do 20 až 23 hodin od pondělí do pátku, v sobotu do 18 až 21 hodin, v neděli jsou všechny obchody i supermarkety zavřeny. Co se týká alkoholu nad 4,75 procent (to znamená vše kromě piva) ten v supermarketech ani menších obchodech nenajdete, pouze v obchodech ve státem regulovaném Vinmonopolu. Tyto obchody jsou jen ve větších městech (např. Algárd, Stavanger, Sandnes) a mají obvykle otevřeno v pondělí až pátek od 10 hodin do 17 či 18 hodin v sobotu do 15 hodin. Pivo v obchodech si můžete pořídit mezi 8 až 20 hodinou v pondělí až pátek, v sobotu pouze do 18 hodiny. A konzumace alkoholu i třeba piva před dětmi? Může to být i důvodem k odebrání dítěte...

Protože je Norsko ropná velmoc na jejich poměry je levnější benzin a nafta, pohonné hmoty se tak pohybují v cenách od 12 do 15 NOK za litr. Automobilem se jezdí za nákupy, do práce, pro děti, řidiči jsou velmi ohleduplní k sobě navzájem a i k cyklistům a chodcům. Ve městech jsou často cyklopruhy anebo cyklisté sdílejí chodník spolu s chodci. Pokud vede cyklotrasa mezi obcemi po frekventovanější silnici má vlastní oddělené těleso. Pokud se silnice přejíždí, na přechodu dávají řidiči absolutní přednost chodcům i cyklistům. Od cyklo k pěší turistice, Turistické cesty jsou značeny červeným T v bílém poli anebo červeným T či červenou šmouhou. Přímo v okolí Stavangeru je vyznačena spousta turistických cest, na křižovatkách bývají rozcestníky. Obtížnější bývá nalezení začátku cesty, ne vždy je zde startovací tabule či ukazatel. A koupání? V Norsku je povoleno koupání ve všech jezerech s výjimkou míst, kde je to výslovně zakázáno. Na většině jezer bývají „Badeplass“, místa, kde bývá dobrý přístup do vody a i jsou vybrána, tak aby nebyla na „větrné hůrce“. A počasí? V okolí Stavangeru je podnebí ovlivněno Gofským proudem, což znamená, že celý rok je malý rozdíl mezi noční a denní teplotou, v létě nadbytek srážek a teploty od 14 do 22 stupňů, jeden den bylo vyjimečných 26, tak všichni, co neměli pracovní povinnosti se vydali k jezerům a k moři. V zimě se obvykle teplota pohybuje kolem nuly, mrazy nebývají časté. Ale skoro vždy všudypřítomný vítr, pokud neprší, v zimě, v létě. V okolí Lysefjordu bývá srážek ještě více, a i na 90km vzdálených horách Sirdálu je více srážek, v létě děšť a v zimě mraky sněhu, jak na běžkování, tak na sjezdové lyžování. A protože je v Norsku vody dost neplatí se stočné ani vodné, pouze její ohřev.

Co se týká občanů Norska, žije zde poměrně velké množství „nenorů“ a je zde i poměrně velká muslimská menšina, nejčastěji dávané jméno chlapcům v norském hlavním městě Oslu je Mohammed či jeho variace. Po Bruselu je tak Oslo dalším evropským městem s převahou jména Mohammed.

Z výletů, co jsme absolvovali, popíši jen dva na dvě nejznámější přírodní zajímavosti poblíž. Obě se nacházejí u Lysefjordu: Preikestolen a Kejrag

Preikestolen (Kazatelna)

Preikestolen je skalní blok monumentálních rozměrů, tyčící se do výšky 604 m. n. m. nad Lysefjordem. Je výrazně vybočený ze svislé skalní stěny do strany, a na jeho vrcholu se nachází rozlehlá plošina o úctyhodných rozměrech zhruba 25 x 25 metrů. Na vzniku Preikestolenu se podílel před desítkou tisíc let mohutný ledovec, jenž svou vahou způsobil odtrhnutí části skalního bloku. způsobil odtrhnutí části skalního bloku.

Ze Sandnes silnicí číslo 13 k trajektu přes fjord Lauvvik-Oanes (jezdí kyvadlově, auto do 3,5t 75NOK, osoba 30NOK, důchodce 15NOK) a dál až k odbočce na Preikestolhytte. Zde na placeném parkovišti - 80NOK (270m.n.m.) ponechat auto a děl po dobře značené stezce na Preikestolen-(604m.n.m.)suma sumárum 2 hodiny tam a 2 hodiny zpět, převýšení cca 450m. Bohužel nám opět Trollové nebyli nakloněni tak jako před 16lety, kdy jsem zde byla poprvé, a celý den přšelo a z Kazatelny nebylo moc vidět.

Druhý výlet jsme podnikli na Kjerag

Kjerag, též **Kiragg**, je [norská](#) hora rozkládající se při východním konci [Lysefjordu](#) v katastru obce [Forsand](#) v kraji [Rogaland](#). Její nejvyšší bod se nachází v nadmořské výšce 1110 m, ale na ten chodí mizivá hrstka turistů. I my jsme navštívili pouze její severní výběžek do fjordu Lysefjorden. Nachází se ve výšce 984 m a je známá balvanem „Kjeragbolten“ o objemu přibližně 5 [m³](#), který uvízl mezi dvěma skalami. Šli jsme po značené cestě z parkoviště u turistického centra Øygardstølen. Cesta nám trvala přibližně 3 hodiny oběma směry. Cesta je technicky náročnější než cesta na Preikestolen, ale obtížné úseky jsou všude zajištěny řetězy. Ze Sandnes se tam dostaneme po E39 směr Algárd, zde na silnici číslo 45 až k benzinové pumpě a obchodu Joker v Sinnes a zde vlevo po silnici 975 a posléze odbočit vlevo na 986 na parkoviště v Øygardstølen.